

MOBNING

Akademikernes psykiske arbejdsmiljø 2015

Indholdsfortegnelse

Mobning, konflikter og skænderier på arbejdspladsen	3
Mobning blandt akademikere	3
Mobning – køn	4
Mobning – aldersfordelt	5
Mobning – i det offentlige og private	6
Mobning – oplevet af ledere og medarbejdere	7
Hvem er bag mobning	8
Mobning og sygefravær	8
Mobning og det psykiske arbejdsmiljø	10
Konflikter blandt akademikere	11
Konflikter fordelt på køn og alder	11
Konflikter blandt ledere og medarbejdere	13
Hvem er konflikterne med?	13
Konflikter og stress	15

Mobning, konflikter og skænderier på arbejdspladsen

Mobning blandt akademikere

Akademikerne er i undersøgelsen blevet spurgt til, om der er problemer med mobning på deres arbejdsplads, og om de selv har været udsat for mobning. I undersøgelsen er mobning blevet defineret som:

Mobning finder sted, når én eller flere personer gentagne gange over en længere periode bliver udsat for ubehagelige eller negative handlinger eller adfærd på arbejdspladsen, som det er svært at forsvare sig imod.

Undersøgelsen viser, at lidt over hver 10. akademiker i høj eller nogen grad oplever, at der er problemer med mobning på deres arbejdsplads. Heraf oplever 1,62 pct. i høj grad mobning som et problem på arbejdspladsen. 37,06 pct. siger, at arbejdspladsen i lav grad har problemer med mobning. Mobning er altså noget, som kun lidt over halvdelen af AC'erne slet ikke oplever som et problem på deres arbejdsplads.

Tabel 1

Er der problemer med mobning på din arbejdsplads?	
	Pct.
I høj grad	1,62%
I nogen grad	9,29%
I lav grad	37,06%
Slet ikke	52,04%

Spørger man ind til, om den enkelte selv har været udsat for mobning, fremgår det, at ca. 10 pct. af akademikere indenfor de seneste seks måneder har været udsat for mobning på arbejdspladsen, heraf 3,16 pct. mindst månedligt og 1,46 pct. mindst ugentligt.

Tabel 2

Har du på din arbejdsplads indenfor de sidste 6 måneder været udsat for mobning?	
	Pct.
Ja, dagligt	0,28%
Ja, ugentligt	1,18%
Ja, månedligt	1,70%
Ja, sjældnere	6,79%
Nej, aldrig	90,06%

Sammenlignes disse tal med tal fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) for det samlede danske arbejdsmarked, fremgår det, at mobning er et tilsvarende, men dog lidt mindre problem blandt akademikere end blandt danske lønmodtagere generelt. NFA har spurgt til mobning i de seneste 12 måneder, hvor Akademikernes undersøgelse har spurgt til de seneste seks måneder. Dette kan gøre, at andelen af akademikere, der føler sig mobbet, er kunstigt lavere, men vi mener, at tallene er sammenlignelige pga. deres ens karakter. Samlet set har ca. 12 pct. af de danske lønmodtagere været udsat for mobning indenfor de seneste 12 måneder. Størstedelen af akademikerne, i alt 90,06 pct., har ikke været udsat for mobning de seneste seks måneder, mens det ifølge NFA er gældende for 87,86 pct. for danske lønmodtagere generelt¹.

Mobning – køn

Kvinder oplever i højere grad end mænd mobning på arbejdspladsen. Ca. 13,5 pct. af de kvindelige akademikere oplever i høj eller nogen grad, at der er problemer med mobning på deres arbejdsplads, hvor det kun er tilfældet for knap 8 pct. af mændene. Næsten halvdelen af kvinderne oplever slet ikke mobning som et problem på deres arbejdsplads, og det gør sig gældende for ca. 54,5 pct. af mændene.

Tabel 3

Er der problemer med mobning på din arbejdsplads?		
	Kvinde	Mand
I høj grad	2,15%	1,05%
I nogen grad	11,52%	6,87%
I lav grad	36,52%	37,64%
Slet ikke	49,82%	54,44%

¹ Tal fra Arbejdsmiljø og helbred 2012, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø

Undersøgelsen viser også en forskel mellem kønnene, når der ses nærmere på, hvem der selv har været udsat for mobning inden for de sidste seks måneder. Således har 3,89 pct. af kvinderne og 2,35 pct. af mændene været udsat for mobning mindst månedligt. 89,03 pct. af kvinderne og 91,17 pct. af mændene har ikke været udsat for mobning, mens 7,08 pct. af de kvindelige og 6,47 pct. af mandlige akademikere er blevet mobbet sjældnere end månedligt.

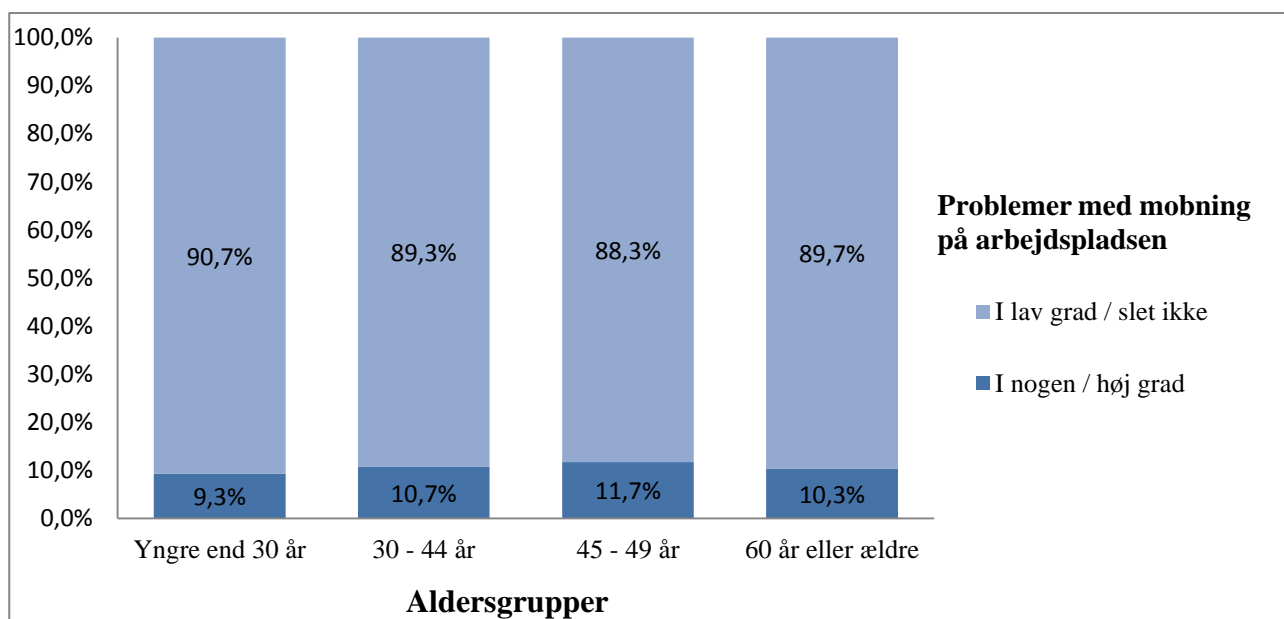
Tabel 4

Har du på din arbejdsplads indenfor de sidste 6 måneder været udsat for mobning?		
	Kvinde	Mand
Ja, dagligt	0,41%	0,13%
Ja, ugentligt	1,39%	0,95%
Ja, månedligt	2,09%	1,27%
Ja, sjældnere	7,08%	6,47%
Nej, aldrig	89,03%	91,17%

Mobning – aldersfordelt

Hvis der fokuseres på, hvordan aldersfordelingen er blandt akademikere, som oplever mobning på arbejdspladsen, ser vi, at mobning i højere grad er et problem for akademikere over 30 år. Vi ser, at 9,3 pct. af akademikere under 30 år i nogen eller høj grad oplever problemer med mobning på arbejdspladsen. Dette gør sig gældende for 10,7 pct. af de 30–44-årige, 11,7 pct. af de 45–49-årige og 10,3 pct. af akademikere over 60 år.

Figur 1

Mobning – i det offentlige og private

Der er en stor forskel på, hvor store problemerne med mobning er i henholdsvis den private og den offentlige sektor. Flere i det offentlige oplever problemer med mobning. I alt 12,29 pct. af de offentligt ansatte oplever, at der i høj eller nogen grad er problemer med mobning på arbejdspladsen, hvor dette kun er angivet af 8,97 pct. af de privatansatte. Henholdsvis 46,9 pct. af de offentlige og 59,38 pct. af de privatansatte oplever slet ikke problemer med mobning på deres arbejdsplads.

Tabel 5

Er der problemer med mobning på din arbejdsplads?		
	Offentlig	Privat
I høj grad	1,97%	1,25%
I nogen grad	10,32%	7,72%
I lav grad	40,81%	31,64%
Slet ikke	46,90%	59,38%

Offentligt ansatte akademikere oplever oftere forekomst af mobning. Dette fremgår af, at 3,52 pct. af offentligt ansatte akademikere er blevet mobbet indenfor den sidste måned, hvilket gør sig gældende for 3,07 pct. af de privatansatte akademikere. Ligeledes er 7,22 pct. af de offentligt ansatte blevet mobbet indenfor de sidste seks måneder, dog sjældnere end månedligt, hvilket gør sig gældende for 6,05 pct. af de privatansatte.

Tabel 6

Har du på din arbejdsplads indenfor de sidste 6 måneder været udsat for mobning?		
	Offentlig	Privat
Ja, dagligt	0,35%	0,22%
Ja, ugentligt	1,35%	1,14%
Ja, månedligt	1,82%	1,71%
Ja, sjældnere	7,22%	6,05%
Nej, aldrig	89,27%	90,88%

Ser man nærmere på det offentlige område, viser analysen, at problemerne er størst i regionerne, hvor over 14 pct. angiver, at der i høj eller nogen grad er problemer med mobning på arbejdspladsen. I kommunerne og staten er dette kun angivet af ca. 11,5 pct. Lidt over halvdelen af akademikerne i kommunerne, 51,27 pct., oplever slet ikke, at der er problemer med mobning på deres arbejdsplads, mens dette kun er tilfældet for lidt over 45 pct. af akademikerne ansat i stat og region.

Tabel 7

Er der problemer med mobning på din arbejdsplads?			
	Kommune	Region	Stat
I høj grad	1,90%	1,87%	2,05%
I nogen grad	9,71%	12,33%	9,64%
I lav grad	37,12%	40,56%	43,04%
Slet ikke	51,27%	45,24%	45,26%

Mobning – oplevet af ledere og medarbejdere

Tabel 8 viser, at ca. 47,5 pct. af medarbejderne oplever, at der i en eller anden grad er problemer med mobning på arbejdspladsen, hvor ca. 50,5 pct. af de akademiske mellemledere og ca. 43,5 pct. af toplederne siger det samme.

Tabel 8

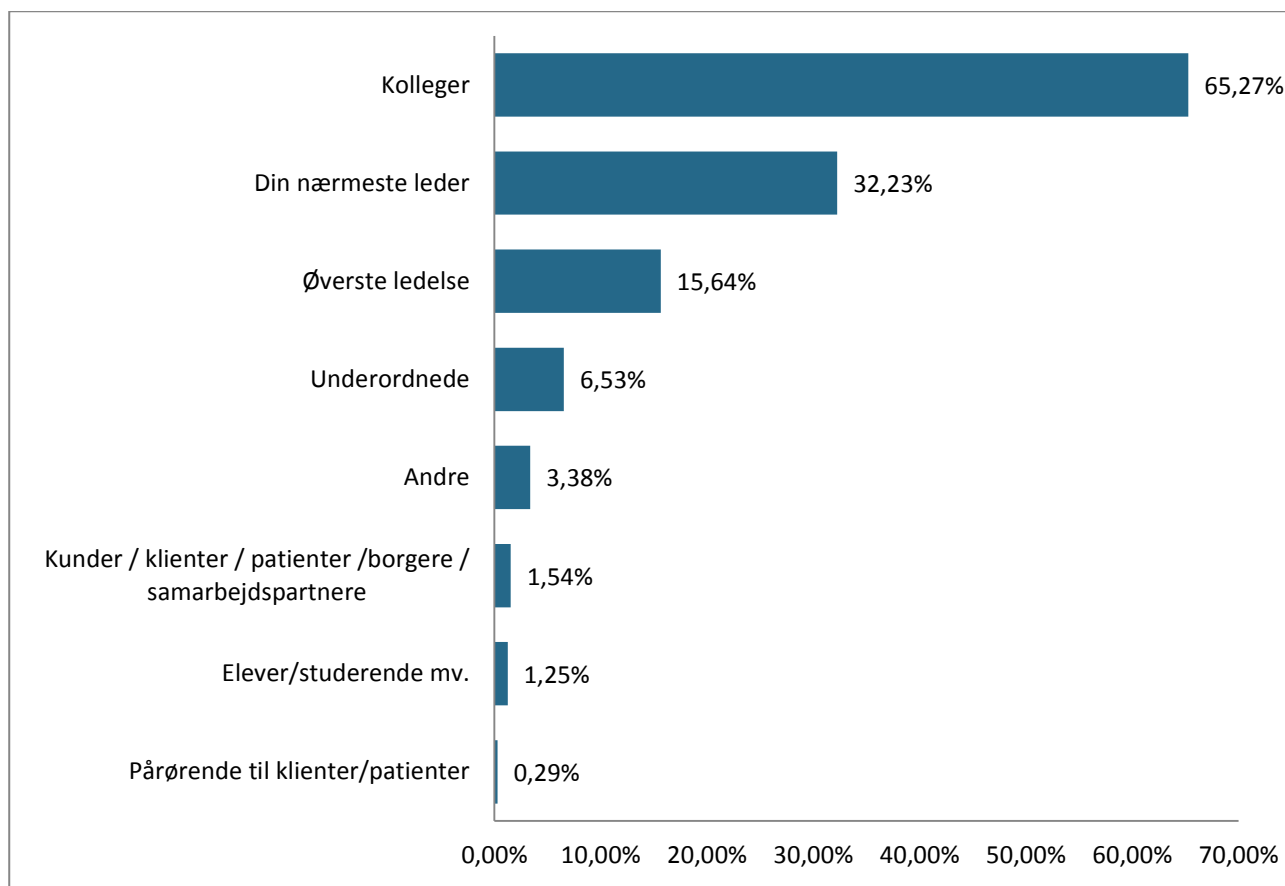
Er der problemer med mobning på din arbejdsplads?			
	Medarbejder	Mellemleder	Topleder
I høj grad	1,60%	1,78%	1,10%
I nogen grad	9,71%	7,19%	4,36%
I mindre grad	36,24%	41,70%	38,00%
Slet ikke	52,45%	49,33%	56,54%

Hvem er bag mobning

Langt de fleste i undersøgelsen, der har oplevet at blive mobbet, er blevet udsat for det af kolleger. Vi ser, at over 65 pct. af dem, som har oplevet at blive mobbet, angiver kolleger som værende bag det. Derefter er det akademikernes nærmeste leder, som står bag mobningen. Ca. 32 pct. angiver at være blevet mobbet af deres nærmeste leder, og ca. 15,5 pct. angiver den øverste ledelse som værende bag mobningen.

Generelt er det disse tre grupperinger, som oftest bliver angivet som værende bag mobningen, men det forekommer dog også i mindre grad fra underordnede, kunder, elever mv.

Figur 2

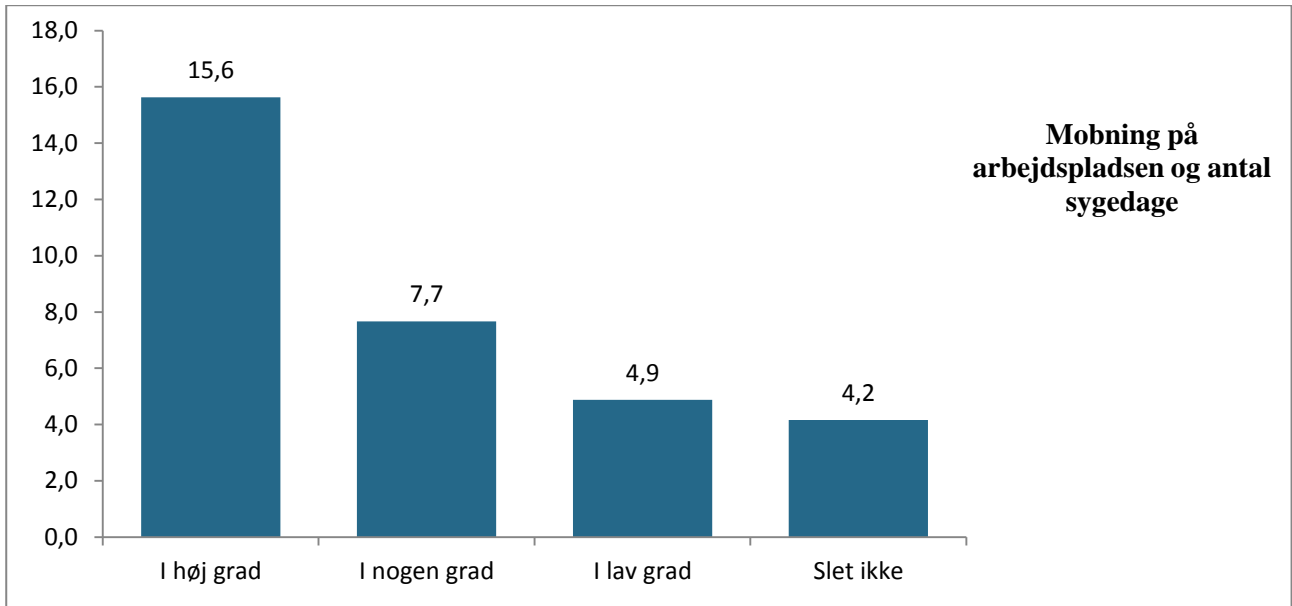

Mobning og sygefravær

Kigger vi på sammenhængen mellem det at være ansat på en arbejdsplads, som er præget af mobning, og akademikernes antal af sygefraværsdage, ser vi en klar tendens. En akademikers antal af sygefraværsdage stiger voldsomt, hvis personen er ansat på en arbejdsplads, som er præget af mobning. Vi ser således, at akademikere, som i høj grad oplever mobning på arbejdspladsen, gennemsnitligt har 15,6 sygefraværsdage om året. Dette er over 3,5 gange højere end den gennemsnitlige akademiker, som slet ikke oplever arbejdspladsen, som er præget af mobning.

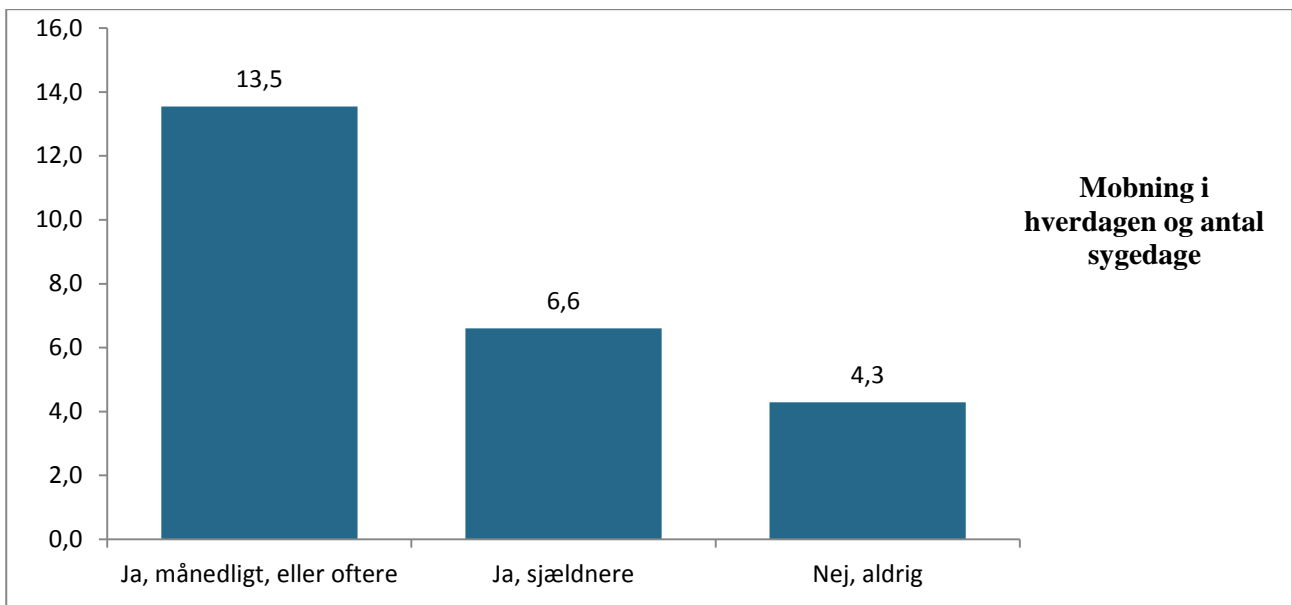

Figur 3

Fortsætter vi analysen af akademikere, som direkte bliver mobbet, ser vi den samme tendens. Blandt akademikere, som bliver mobbet månedligt eller oftere, ser vi et gennemsnitligt antal sygefraværdsdage på 13,5, hvilket er næsten tre gange højere end blandt akademikere, der ikke bliver mobbet.

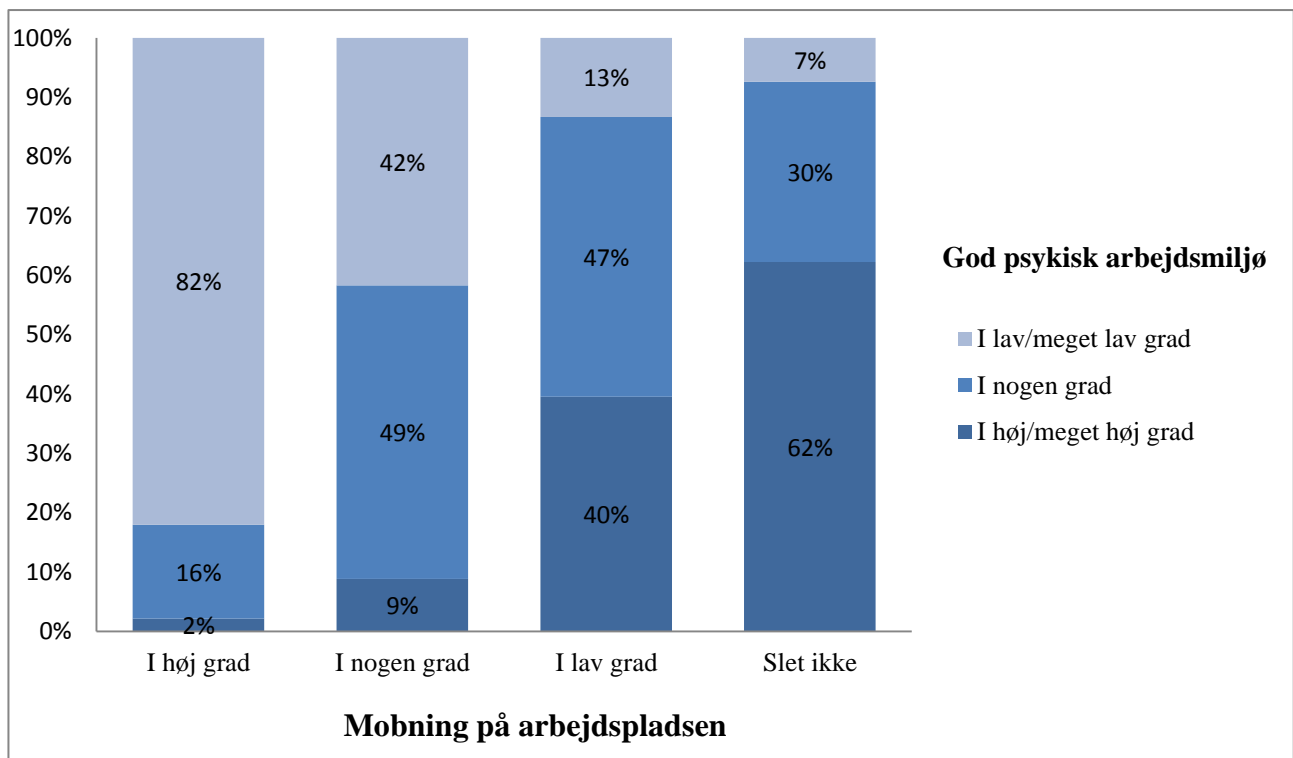
Figur 4

Mobning og det psykiske arbejdsmiljø

Undersøgelsen viser også en markant negativ sammenhæng mellem akademikernes psykiske arbejdsmiljø og mobning på arbejdspladsen. Blandt de akademikere, der i høj grad oplever en arbejdsplads præget af mobning, ser vi, at kun to pct. har en høj eller meget høj grad af godt psykisk arbejdsmiljø. Til sammenligning ser vi, at der blandt akademikere, der slet ikke oplever deres arbejdsplads som præget af mobning, er det 62 pct., der har en høj eller meget høj grad af godt psykisk arbejdsmiljø.

Figur 5

Konflikter blandt akademikere

Inden for det seneste år har ca. 14 pct. af akademikerne enten månedligt eller oftere konflikter eller skænderier med andre på arbejdspladsen. Inden for det seneste år har næsten 38 pct. af akademikerne haft konflikter, dog sjældnere end på månedlig basis, mens 48 pct. ikke har haft nogen skænderier eller konflikter med nogen på arbejdet.

Tabel 11

Har du inden for de sidste 12 måneder haft skænderier eller konflikter med nogen på dit arbejde?	
	Pct.
Ja, dagligt	0,39%
Ja, ugentligt	4,00%
Ja, månedligt	9,68%
Ja, sjældnere	37,88%
Nej, aldrig	48,06%

Konflikter fordelt på køn og alder

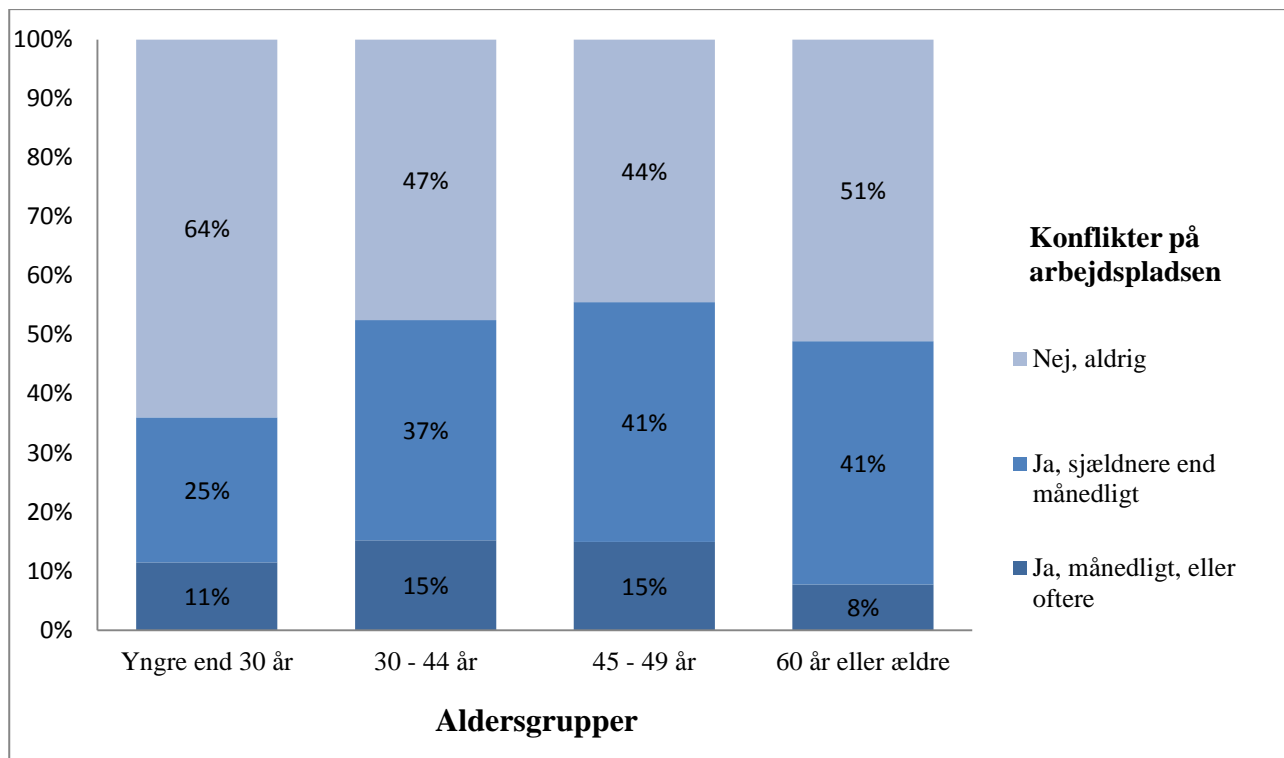
Vi ser, at kvindelige akademikere i højere grad end mandlige oplever konflikter/skænderier på arbejdspladsen. Således har ca. 14,5 pct. af de kvindelige akademikere haft skænderier indenfor den sidste måned, hvor dette gør sig gældende for ca. 13,5 pct. af mændene. Ligeledes har knap 39 pct. af de kvindelige akademikere haft skænderier indenfor de sidste seks måneder, hvor dette gør sig gældende for ca. 36,5 pct. af mændene. I alt ser vi, at en mindre del af de kvindelige akademikere aldrig oplever skænderier/konflikter på arbejdspladsen.

Tabel 12

Har du inden for de sidste 12 måneder haft skænderier eller konflikter med nogen på dit arbejde?		
	Kvinde	Mand
Ja, dagligt	0,56%	0,20%
Ja, ugentligt	4,40%	3,56%
Ja, månedligt	9,60%	9,75%
Ja, sjældnere	38,96%	36,72%
Nej, aldrig	46,47%	49,77%

Undersøgelsen viser store forskelle i mængden af konflikter/skænderier aldersgrupperingerne imellem. Vi ser, at de 30–49-årige akademikere i størst omfang oplever hyppige skænderier. I alt 15 pct. af de 30–49-årige angiver at have skænderier/konflikter på en månedlig basis. De yngre end 30-årige akademikere har i mindre omfang hyppige konflikter/skænderier. I alt 11 pct. af dem har skænderier på en månedlig basis, og endeligt har kun 8 pct. af de ældre end 60-årige akademikere skænderier på en månedlig basis.

Figur 6

Konflikter blandt ledere og medarbejdere

Forskelle er også at finde, når man kigger på henholdsvis ledere og medarbejdere og deres mængde af skænderier/konflikter. Her findes, at halvdelen af de akademiske medarbejdere ikke har haft konflikter eller skænderier med nogen på arbejdspladsen inden for de seneste 12 måneder. Hvorimod dette kun er tilfældet for lidt over en tredjedel af lederne. Ca. 18,5 pct. af lederne har mindst månedlige konflikter på arbejdspladsen, mens dette kun er tilfældet for ca. 13 pct. af medarbejderne.

Tabel 13

Har du inden for de sidste 12 måneder haft skænderier eller konflikter med nogen på dit arbejde?		
	Medarbejder	Leder
Ja, dagligt	0,30%	0,82%
Ja, ugentligt	3,69%	5,64%
Ja, månedligt	9,22%	11,99%
Ja, sjældnere	36,45%	45,36%
Nej, aldrig	50,34%	36,18%

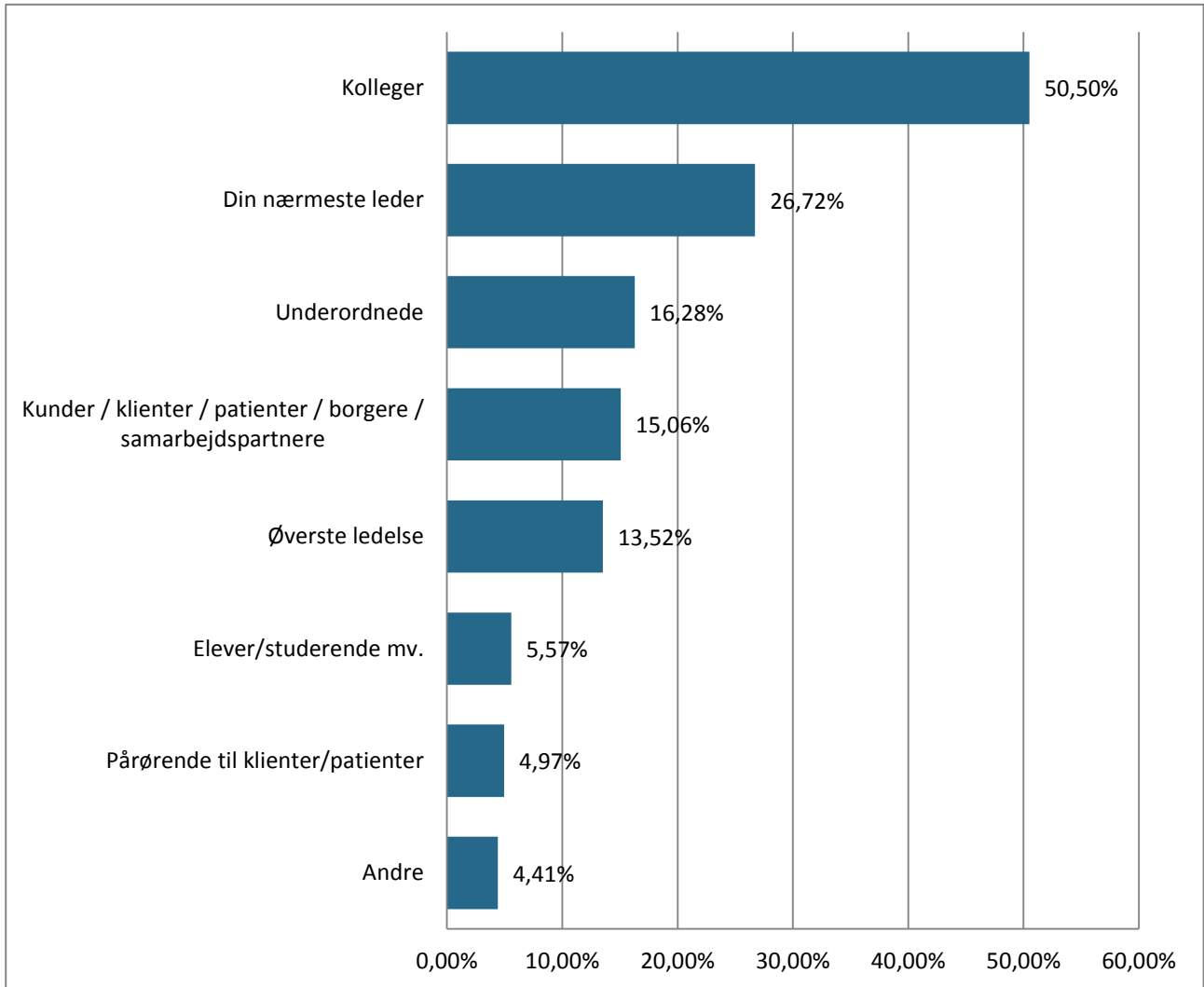
Hvem er konflikterne med?

Det viser sig, at det oftest er kollegaer, akademikerne har konflikter med.

Dette ses ved, at 50,5 pct. af akademikerne angiver, at de indenfor de sidste 12 måneder har haft skænderier/konflikter med kolleger. Derefter kommer konflikter med ens nærmeste leder, som næsten 27 pct. har angivet, og dernæst akademikernes underordnede, som over 16 pct. har angivet.

Vi ser, at akademikerne også har konflikter med kunder og den øverste ledelse, men i et mindre omfang.

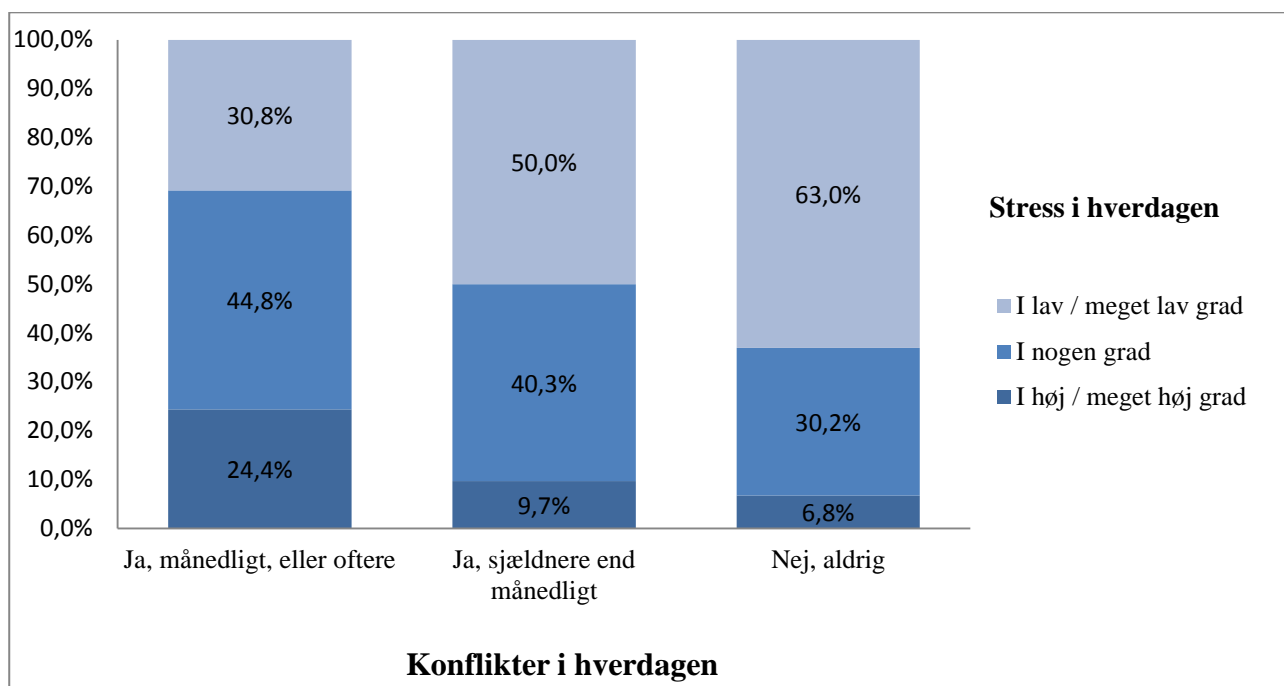
Figur 7

Konflikter og stress

Der er en klar sammenhæng mellem, hvor stresset akademikerne er og hvor ofte de oplever konflikter på arbejdspladsen. Jo færre konflikter man har, jo mindre stresset er man. Det ses, at af dem, der månedligt har konflikter på arbejdspladsen, er over 24 pct. i høj eller meget høj grad stresset, mens det kun er ca. 9 pct. af dem, der sjældnere end månedligt har konflikter, hvor det er tilfældet. Endeligt ser vi, at blandt akademikere, der aldrig oplever skænderier, er kun knap 7 pct. i meget stressede.

Figur 8

Nørre Voldgade 29

DK-1358 København K

Tlf: +45-33 69 40 40